

ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

**CIEĽOVÉ POŽIADAVKY NA VEDOMOSTI
A ZRUČNOSTI MATURANTOV
Z MUZIKÁLU**

BRATISLAVA 2012

Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 30. 8. 2013
pod číslom 2013-10834/28677:1-0922 s platnosťou od 1. 9. 2013.

1 CIEĽ MATURITNEJ SKÚŠKY

Muzikál ako voliteľný maturitný predmet je zameraný na získanie vedomostí z historickej i teoretickej oblasti divadla, hudby a tanca, ako aj vedomostí a zručností z oblasti herectva, spevu a tanečnej tvorby.

Muzikál ako predmet zároveň umožňuje získať žiakovi všeobecnú orientáciu v pestrosti umeleckých žánrov, schopnosť rozpoznať ich súvislosti v historickom vývoji, nachádzať podobnosť i rozdielnosť v ich umeleckej tvorbe a aktívne rozvíjať vlastné tvorivé schopnosti v širšom umeleckom rozsahu.

Muzikál vedie žiaka k vlastným názorom na umenie nielen v oblasti muzikálu, ale i v oblasti vývoja kultúrnej histórie s dopadom na súčasné umenie.

Cieľom internej časti maturitnej skúšky je preveriť prehľad žiaka v problematike muzikálu v teoretických otázkach herectva, spevu a tanca a tiež v tvorivosti spracovania týchto umeleckých oblastí, ktoré sú obsiahnuté v učebných osnovách.

2 CIEĽOVÉ POŽIADAVKY NA VEDOMOSTI A ZRUČNOSTI

Obsah, rozsah a hĺbku častí maturitnej skúšky z predmetu muzikál určujú cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti z 3 hlavných umeleckých oblastí (zameraní): herectvo, spev a tanec, ktoré sú rozdelené do jednotlivých tematických celkov učiva v každom umeleckom odbore.

2.1 Herectvo

Žiak z oblasti herectva musí zvládnuť základy hereckej teórie, čistý rečový prejav a mať dobré vedomosti z dejín muzikálu a herectva. Vyžaduje sa jeho individuálny tvorivý prístup k daným témam s akcentom na rozvoj jeho osobnosti.

Obsahové zameranie zvládnutia učiva sa vyžaduje v nasledovných celkoch:

2.1.1 Teória herectva

Je zameraná na ovládanie Stanislavského metódy hereckej práce:

- konanie „Keby“ a „Dané okolnosti“,
- predstavivosť, javisková pozornosť,
- svalové uvoľnenie,
- cit pre pravdu a vieru,
- emocionálna pamäť,
- hybné sily psychického života,
- stvárňovanie, charakterizácia,
- plastickosť, reč na javisku,
- tempo a rytmus,
- umenie predstavovania, umenie prežívania.

2.1.2 Rečový prejav

Je zameraný na zvládnutie správnej artikulácie jednotlivých slov. Výslovnosť a prednes sa vyučuje podľa Viliama Záborského:

- psychická stránka reči,
- fyzická stránka reči,
- dýchacie ústroje, typy dýchania,
- hlasové ústroje, hlasivky, artikulačné ústroje,
- registre tvorby tónu,
- definícia fonetiky a ortoepie,
- rozdelenie hlások,
- tvorba jazykolamov.

2.1.3 Dejiny divadla a muzikálu

- Počiatky vzniku divadla, antické Grécko a antický Rím,

- herec v antike, antickí dramatici,
- stredoveké divadlo,
- humanizmus a renesancia, William Shakespeare,
- commedia dell'arte a jej predstavitelia,
- divadlo v baroku,
- meštianske divadlo 18. storočia,
- divadlo v období romantizmu,
- moderné divadlo 20. storočia,
- režiséri 20. storočia a ich herecké systémy,
- české divadlo a slovenské divadlo,
- prehistória muzikálu, jeho vznik a pôvod,
- muzikáloví skladatelia, svetové muzikály,
- muzikál v Čechách a na Slovensku.

2.2 Spev

Žiak v oblasti spevu rozvíja svoj prirodzený hudobný talent v oblasti speváckej techniky, ktorú sa postupne učí zvládať v rozsahu svojich hlasových možností. Zároveň sa učí zvládnuť hudobnú teóriu tak, aby ju mohol využívať pri výučbe hlasovej techniky a interpretácii piesní rôzneho hudobného žánru. Svoje vedomosti zo spevu dopĺňa ovládaním hudobnej histórie, učí sa ich dávať do súvisu s historicko-kultúrnym dianím vo vývojových etapách dejín i súčasnosti.

Obsahové zameranie zvládnutia učiva sa vyžaduje v nasledovných celkoch:

2.2.1 Spevácka technika

- Ľudský hlas a spevácke umenie,
- základné spevácke termíny,
- typy ľudského hlasu podľa polohy a charakteru,
- tvorenie hlasu – fyziológia fonačného ústrojenstva,
- spevácke dýchanie, dychová opora, dychové cvičenia,
- rezonancia tónu, hlasové registre, vyrovnávanie hlasových polôh,
- vokalizácia a artikulácia slova,
- sila a ľahkosť tónu, kantiléna,
- zásady hlasovej hygieny, hlasové poruchy,
- vývoj hlasu, mutácia,
- spevák na javisku (spevácky prednes a výrazové prostriedky).

2.2.2 Hudobná teória

- Základné pojmy,

- posuvky,
- enharmonická záměna,
- délka tónu,
- pomlčky,
- predĺženie hodnoty noty a pomlčky,
- metrum, takt a rytmus,
- tempo,
- tón a jeho vlastnosti,
- dynamika,
- stupnice,
- intervaly,
- akordy,
- základy hudobnej formy.

2.2.3 Hudobná história

- Vývoj hudby,
- hudba renesancie,
- hudba baroka,
- hudba klasicizmu,
- hudba 19. storočia (hudobný romantizmus a národné školy),
- hudba 20. storočia,
- vznik muzikálu,
- slávne muzikály,
- slávni speváci (opera, opereta, džez, muzikál).

2.3 Tanec

Tanec ako umelecký žáner v súčasnej dobe zaznamenal rozvoj rôznych tanečných trendov, preto jeho výučba s akcentom na muzikál je orientovaná do štyroch základných tanečných oblastí: klasický tanec, jazzový – moderný tanec, ľudový tanec a stepový tanec. Preto i požiadavky na žiaka v tanečnej oblasti predmetu muzikál sa zameriavajú na teoretické vedomosti uvedených tanečných žánrov, ale aj na ovládanie a poznanie ich vzniku a vývoja z historického hľadiska.

Obsahové zameranie zvládnutia učiva sa vyžaduje v nasledovných celkoch:

2.3.1 Klasický tanec

2.3.1.1 Vývojové etapy tanca a baletného umenia

- Vznik tanca v praveku,
- začiatky klasického baletu,

- najznámejšie osobnosti baletného umenia 17. – 20. storočia,
- vznik a vývoj muzikálu v zahraničí a na Slovensku.

2.3.1.2 Tanec a pohyb

- Charakteristika pohybu,
- charakteristika tanca,
- základné pohybové zložky tanca,
- rozdelenie tanečného pohybu,
- rozčlenenie pohybu podľa druhu.

2.3.1.3 Termín a pojem: klasický tanec

- Charakteristické znaky klasického tanca,
- zvláštnosti techniky klasického tanca,
- správne držanie tela pri cvičení klasického baletu,
- terminológia klasického tanca,
- základy metodiky výučby klasického tanca,
- klasický exercices à la barre,
- klasický exercices au milieu,
- vzťah klasického tanca k iným druhom umenia.

2.3.2 Jazzový a moderný tanec

2.3.2.1 Jazzový tanec

- Charakteristika techniky jazzového tanca, základné pojmy,
- zvláštnosti jazzovej rytmiky,
- polycentrický, monocentrický, centrifugálny pohyb,
- charakteristické črty celoafrického tanca,
- terminológia jazzového tanca,
- základné pozície techniky a cvičenia jazzového tanca.

2.3.2.2 Moderný tanec

- Definícia a zásady moderného tanca,
- predstavitelia 1. vlny moderného tanca,
- predstavitelia 2. vlny moderného tanca,
- nemecký moderný tanec (expresionizmus).

2.3.2.3 Choreografia

- Základné pojmy,

- námety a inšpiračné zdroje,
- kompozičné princípy,
- choreograf a interpreti.

2.3.3 Ľudový tanec

2.3.3.1 Teoretické poznatky všeobecné

- Definície: folklór, národný, ľudový tanec,
- význam a uplatnenie folklóru a ľudového tanca vo výchove a vzdelaní,
- základná tanečná terminológia vybraných typov slovenských ľudových tancov.

2.3.3.2 Tanečný folklór

- Tanečné oblasti Slovenska a ich podoblasti,
- základné typy a vrstvy slovenských ľudových tancov a ich charakteristika, sprievodná pieseň, tempo, takt, rytmus, štruktúra, pôdorys.

2.3.3.3 Hudobný (vokálny a inštrumentálny) folklór

- Vývinové vrstvy ľudovej piesne – vokálny folklór,
- ľudové hudobné nárečia (druhy ľudových piesní),
- ľudové hudobné nástroje,
- ľudová a tanečná hudba (charakteristika, zloženie).

2.3.3.4 Ľudový odev (kroj)

- Ľudový odev (delenie, súčiastky ľudového odevu (kroja), úprava hlavy – jej pokrývky),
- tanečné rekvizity (náčinie).

2.3.4 Stepový tanec

2.3.4.1 Charakteristika stepového tanca

- Vývoj stepu ako osobitného tanečného žánru,
- najznámejšie osobnosti stepového tanca.

2.3.4.2 Stepárske kroky a pojmy

- Základné technické atribúty stepu,
- základná škola stepu – charakteristika krokov a úderov.

3 ÚPRAVY CIEĽOVÝCH POŽIADAVIEK Z MUZIKÁLU PRE ŽIAKOV SO ZDRAVOTNÝM ZNEVÝHODNENÍM

Muzikál ako voliteľný predmet by si mali zvoliť žiaci, ktorí zvládnu cieľové požiadavky v plnom rozsahu. Požiadavky smerom k úprave cieľových požiadaviek môžu byť len technického charakteru.

Žiaci so sluchovým postihnutím

Cieľové požiadavky z muzikálu pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci so zrakovým postihnutím

Cieľové požiadavky z muzikálu pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci s telesným postihnutím

Cieľové požiadavky z muzikálu pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci so špecifickými poruchami učenia alebo správania

Cieľové požiadavky z muzikálu pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci s narušenou komunikačnou schopnosťou

Cieľové požiadavky z muzikálu pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci chorí a zdravotne oslabení

Cieľové požiadavky z muzikálu pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami

Cieľové požiadavky z muzikálu pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.